

Ds Jaco Zuurmond

Overweging van zondag 3 november, 6de zondag van de Herfst

2 Kon. 1-7; Luc. 19: 1 - 10

Gemeente in Christus Jezus,

“Vertel me eens, wat heb je nog in huis?”

Een vrouw van één van de profeten roept naar Elisa. Ze ‘schreeuwt hem toe’ staat er letterlijk. In haar nood; Kyrië eleis. Heer, ontferm u. Man Gods, jouw naam betekent “mijn God zal redden”, kom mij te hulp.

Deze vrouw is in nood. In een beklagenswaardige positie, en meer dan dat. Op dood spoor zit ze.

Haar man is dood, de schuldeiser is gekomen, en heeft haar twee kinderen als slaven meegenomen. Einde verhaal; geen kinderen, geen toekomst, geen leven.

Het is een logisch verhaal. Wie schulden maakt, zal moeten aflossen. Zo zijn de regels van deze wereld. Wie niet met geld of goed kan betalen, betale met levende have. Zonder simpele rekenwetten zal een economie niet draaiend blijven. Wie lening op lening stapelt, en niet terug kan betalen, wordt bankroet verklaard. En de gevolgen zijn voor jou. Dat je vervolgens tot slaaf van de schuldeiser werd, was helemaal niet uitzonderlijk.

Geketend ben je, aan je eigen schuld.

“Vertel me eens, wat heb je nog in huis?”

De profeet Elisa barst niet uit in verontwaardiging. Hij antwoordt niet met: ‘Hoe is het mogelijk! Weduwe, wezen. Wat hebben jullie een *zelig* verhaal! Vader dood, en nu ook nog....’ Nee, geen verongelijkheid of populistisch mee-lijden. Elia betwist niet het recht van de schuldeiser.

Elisa zet in op de eigen kracht en eigen waarde van de vrouw. Hij boort haar eigen bronnen aan: ‘Vertel me eens, wat heb je nog in huis?’ “Wat heb je wél?”

Vorige week ging het vooral over *niet hebben*. Koning Achab zag wat hij *niet* had; namelijk de wijngaard van zijn buurman. In ál zijn rijkdom, vrat aan hem dat wat niet voor handen was. Ik heb niet.

“Wat heb je wel?”; vraagt Elisa nu. In al je armoede en je radeloosheid; “wat heb je verder nog in huis, dan de zwartheid van de toekomst?”.

Nou; ik heb *schuld*, zal de vrouw misschien allereerst denken.

De keten van schuld zit als een strop om m'n nek.

Ik heb schuld, en daarom kan ik niet leven.

En daarom kom ik bij jou, man Gods. Omdat ik schuld heb, kom ik bij een profeet.

Jij moet mij ver-ont-schuld-igen. Mij van mijn schuld afhelpen. Dát is waar de profetie van Israël moet werken; dat is waar de wet van Israël, dat is waar de Tora op in zet: een bevoorrechte positie voor de zwakken. Partijdigheid, partijdig met hen die geen partij zijn tussen de wereldkrachten.

Ik schreeuw jou toe: *dit* is de kern van jouw roeping; de wees en de weduwe recht te verschaffen. Kyrië eleis. Recht in de ogen van God is recht wanneer het de zwakken in bescherming neemt.

Ja, weer is daar dat vreemde woord. Dat van *buiten* deze wereld. Dat woord dat ons bij de kladden grijpt. In de wereld is recht dat wat je leent ook terugbetaald. Dat is de logica van de aarde.

En van buiten deze wereld, vanuit de hemel zo u wilt, grijpt een vreemd woord ons aan, schreeuwt ons toe: recht is pas wanneer het de zwakken van deze wereld bescherming van leven geeft.

“Vertel me eens, wat heb je nog in huis?”

‘Alleen een kruikje olie, Heer. Veel is het niet.’

De hele geschiedenis lijkt een herhaling van Elia en de weduwe van Sarfat. ‘Alleen wat meel in de pot en een kruikje olie heb ik in huis. Genoeg om één brood te bakken voor mij en mijn zoon. En daarna zullen we sterven.’

Eén kruikje olie.

Wat te doen? Vaten halen, lége kruiken, potten en pannen. Zoveel mogelijk, en ook zo leeg mogelijk. Schakel iedereen maar in; je burens, je huisgenoten, je stadsgenoten. Ga aan het werk, zo

hard als je kunt, sleep aan wat mogelijk is. Handen uit de mouwen. Maak jezelf onderdeel van de ver-ont-schuldiging.

Elisa wordt tot schuldhulpmaatje.

Hij komt naast de vrouw staan, en zegt: "wat heb je wél"?

Ik kom bij je zitten. Niet om samen naast de pakken te gaan neerzitten. Niet om met een breekijzer de zaak voor jou op te lossen. Nee, zullen we sámen je kasboek eens doornemen?

Wat heb je wél in huis? Waar ligt jouw kracht? Waar ligt je talent? Wat is het diepste fundament waar jij op overleeft?

Als schuldhulpmaatje kom ik naast je staan. Om samen de balans op te maken. Als je *dit* nu een niet doet, en dat wel?

Participatie-samenleving pur sang. Ieder neemt zijn verantwoordelijkheid. En wij delen in elkaars verantwoordelijkheid.

Diaconaat pur sang. Daar zijn waar nood te lenigen is, delend in elkaars verantwoordelijkheid.

Als schuldhulpmaatje ben je in staat een halt toe te roepen aan de armoedeval.

En dan zal blijken dat dat kleine beetje olie genoeg is. Dat het blijft stromen.

Dat het meel in de pot en de olie in de kruik niet op raakt. De vrouw kan door blijven gieten, terwijl haar kinderen de lege vaten blijven aanslepen.

Laat gerechtigheid stromen als een altijd vloeiende beek, zingt de psalm.

Pas wanneer alles gevuld, vervuld is, houdt de olie op met stromen.

Is dat een wonder? Of is dat *hemelse* logica? Wijsheid die vreemd van buiten op ons af komt, onze werkelijkheid binnen. En zomaar onze werkelijkheid kan worden.

Verkoop dat. Deel uit van wat je hebt. Verkoop de olie. Ging het vorige week om vergaren, bijeen graaien en nóg meer bezitten, deze keer gaat het erom álles te verkopen.

Dat weinige dat je nog in huis had, het blijkt genoeg voor jouw en je kinderen om van te leven.

Dit verhaal van de profeet is voor iedereen die denkt; wat heb ik nu helemaal in te brengen?

Dit vreemde woord voor iedereen die denkt; ik ben te klein. Ik word over het hoofd gezien.

Voor u en voor mij, die leven van; ik heb niets in handen.

Ik heb mijn autonomie, mijn zelfstandigheid verkocht aan mijn schuld.

Wil mij verontschuldigen, want ik kan niet participeren in deze samenleving.

Neem maar deel, met het weinige dat het lijkt te zijn.

Ga er maar naast staan, kerk, gemeente, u hier vanmorgen. Met dat vreemde woord van recht voor de zwaksten. En de vaardigheden die je hebt om een ander tot schuldhelpmaatje te zijn.

Het kleine, het weinige kan wel eens meer dan genoeg blijken! Een droom die maar zo werkelijkheid wordt.

Amen.